

โรคสเตรปโทคอกคัส คืออะไร มีสาเหตุจากอะไร

โรคสเตรปโทคอกคัสเป็นชื่อเรียกทั่วไปของโรคที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย สเตรปโทคอกคัส (*Streptococcus spp.*) โดยเชื้อแบคทีเรียบางสายพันธุ์ในกลุ่มนี้อาศัยอยู่เป็นปกติบนร่างกายของคนหรือสัตว์ โดยไม่ก่อให้เกิดโรค ส่วนเชื้อบางสายพันธุ์ในกลุ่มนี้อาจเป็นสาเหตุของการเกิดโรคซึ่งบางครั้งพบว่ามีความรุนแรงมากทั้งในคนและสัตว์

สัตว์ชนิดใดสามารถเป็นโรคสเตรปโทคอกคัสได้บ้าง

สัตว์ที่พบการเกิดโรคมากที่สุด ได้แก่ ม้า หนูตะเภา สุกร สุนัข แมว และปลา อาจพบได้ใน ลิง โค แกะ แพะ เฟอร์เร็ต และสัตว์ปีก

สัตว์จะติดโรคสเตรปโทคอกคัสได้อย่างไร

เชื้อสเตรปโทคอกคัสเป็นเชื้อที่พบได้ทั่วไปบนร่างกายสัตว์เช่นเดียวกับแบคทีเรียชนิดอื่นๆ ในกลุ่มเชื้อประจำถิ่น (normal flora) ที่พบได้ในร่างกายตามปกติ การเกิดโรคจะเกิดขึ้นเมื่อติดเชื้อแบคทีเรียผ่านเข้าสู่บาดแผล หรือเมื่อภูมิคุ้มกันของร่างกายอ่อนแอลง เชื้อแบคทีเรียจะติดต่อระหว่างสัตว์ได้โดยการสัมผัสโดยตรง ผ่านทางอากาศ วัตถุที่ปนเปื้อนเชื้อ และบางครั้งผ่านทางกรกินได้

โรคสเตรปโทคอกคัสมีผลต่อสัตว์อย่างไร

เชื้อสเตรปโทคอกคัสมีหลายชนิดและหลายสายพันธุ์ ลักษณะอาการของโรคพบได้หลายรูปแบบตั้งแต่การติดเชื้อที่ไม่รุนแรงจนถึงขั้นรุนแรงถึงแก่ชีวิต เชื้อสเตรปโทคอกคัสทำให้เกิดการติดเชื้อที่บาดแผล ฝี การติดเชื้อที่ระบบทางเดินหายใจ และอาการป่วยอื่นๆ ในม้าจะพบอาการน้ำมูกไหล ไอ มีปัญหาด้านการผสมพันธุ์ แท้งหรือเด็นมอัส การติดเชื้อในสุกรจะทำให้เกิดข้อบวม มีไข้ ควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกายไม่ได้ ตาบอด ชักและตาย ในสุนัขและแมวอาจพบการติดเชื้อที่ผิวหนัง บาดแผล ข้อ ปอดอักเสบ เด็นมอัส ในบางครั้งการติดเชื้ออาจเกิดรุนแรงมากและทำให้ตายได้ เรียกอาการนี้ว่า กลุ่มอาการช็อกซิกซ็อก (toxic shock syndrome) โดยจะเกิดอาการขึ้นอย่างรวดเร็วและส่วนใหญ่มักทำให้ตาย อาการที่เกิดขึ้นได้แก่ ไอ อาเจียน ตัวแข็ง กล้ามเนื้อลั่น กล้ามเนื้ออ่อนแรง ชัก ปวดอย่างรุนแรง อาจพบเลือดกำเดาไหลหรือถ่ายเป็นเลือด

คนสามารถเป็นโรคสเตรปโทคอกคัสได้หรือไม่

คนสามารถติดโรคสเตรปโทคอกคัสได้ การติดเชื้อส่วนใหญ่เกิดจากการสัมผัสกับคนที่ติดเชื้อสเตรปโทคอกคัส หรือจากการติดเชื้อโดยตรงเข้าสู่บาดแผล จากการติดเชื้อผ่านทางอากาศ และในบางครั้งผ่านทางกรกิน การติดเชื้อจากสัตว์พบได้น้อยมาก อาการเจ็บคอจากเชือนี้ หรือที่เรียกว่า สเตรปโทไรต์ (Strep Throat) พบได้บ่อยในเด็ก โดยมีอาการเจ็บคอ เจ็บเวลากลืน ปวดหัว ไข้สูง คลื่นไส้ อาเจียน น้ำมูกไหล หากมีผื่นแดงบนผิวหนังจะเรียกว่า สการ์เล็ตฟีเวอร์ (Scarlet Fever) โรคนี้สามารถทำให้เกิดการติดเชื้อไปยังส่วนอื่นๆ ของร่างกายได้ด้วย เช่น ผิวหนัง หัวใจ ข้อต่อ และปอด แต่พบได้ไม่บ่อยนักที่เชื้อจะทำให้มีอาการรุนแรงหรือทำให้เสียชีวิตดังเช่นในกลุ่มอาการช็อกซิกซ็อก

ควรติดต่อใครเมื่อสงสัยว่าเกิดโรคสเตรปโทคอกคัส

กรณีสัตว์ : แจ้งสัตวแพทย์
กรณีคน : พบแพทย์

จะป้องกันสัตว์จากโรคสเตรปโทคอกคัสได้อย่างไร

การป้องกันการติดเชื้อทำได้ยากเนื่องจากเชื้อแบคทีเรียกลุ่มนี้พบได้เป็นปกติบนตัวของสัตว์ แต่สามารถลดการเกิดโรคได้โดยการป้องกันการเกิดบาดแผล การทำความสะอาดบาดแผล และมีสุขอนามัยที่ดี ควรป้องกันไม่ให้สัตว์สัมผัสกับสัตว์ที่ติดเชื้อสเตรปโทคอกคัส

จะป้องกันตัวจากโรคสเตรปโทคอกคัสได้อย่างไร

หมั่นล้างมือให้สะอาดโดยเฉพาะหลังจากการไอและจาม ก่อนเตรียมอาหารหรือรับประทานอาหาร ทำความสะอาดบาดแผลด้วยน้ำและสบู่ให้สะอาด เมื่อพบว่ามีอาการติดเชื้อที่บาดแผล เช่น มีอาการบวมแดง ปวด มีไข้ ควรพบแพทย์เพื่อทำการรักษา พยายามหลีกเลี่ยงคนหรือสัตว์ที่ติดเชื้อสเตรปโทคอกคัส ควรใส่ถุงมือและล้างมือให้สะอาดทุกครั้งหลังจากทำงานกับตัวสัตว์

อ่านข้อมูลเพิ่มเติม

CFSPH Technical Fact Sheets. Streptococcosis at <http://www.cfsph.iastate.edu/DiseaseInfo/default.htm>
CDC website. Streptococcosis at http://www.cdc.gov/ncidod/diseases/submenu/sub__streptococcus.htm